

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát
Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-939/25-E
Sp. zn. ČŠIE-S-149/25-E

Název	Speciální základní škola Heřmanův Městec
Sídlo	Masarykovo náměstí 46, 538 03 Heřmanův Městec
E-mail	zspmetec@seznam.cz
IČO	70 879 095
Identifikátor	600 090 817
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Eva Dvořáková
Zřizovatel	město Heřmanův Městec
Místo inspekční činnosti	Masarykovo náměstí 46, Heřmanův Městec
Inspekční činnost na místě	14. až 16. 5. 2025

Inspekční činnost byla zahájena doručením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonané podle § 174 odst. 2 písm. b) až c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Speciální základní škola Heřmanův Městec (dále „škola“) vykonává činnost základní školy a školní družiny.

Kapacita školy je stanovena na počet 68 žáků. V letošním školním roce se ve třech třídách v době inspekční činnosti vzdělávalo malotřídním způsobem pouze 22 žáků, což je v průměru obvyklý počet žáků v posledních letech.

Škola vzdělává žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, které vycházejí ze zdravotního postižení nebo znevýhodnění různého stupně včetně kombinovaných vad. V závislosti na rozsahu mentálního postižení jsou žáci vzděláváni podle příslušných školních vzdělávacích programů. V době inspekční činnosti se devět žáků vzdělávalo podle individuálního vzdělávacího plánu.

Převážná většina žáků dojíždí z okolních obcí. Možnosti dopravního spojení jsou omezeny, což je zohledněno při tvorbě rozvrhu a plánování školních aktivit.

Je zřízeno jedno oddělení školní družiny (kapacita 12 žáků). Zájmové vzdělávání probíhá podle Školního vzdělávacího programu školní družiny. V letošním školním roce je oddělení školní družiny naplněno na 100 %. Úplata není dlouhodobě vybírána.

Bezplatné stravování žáků je zajištěno smluvně prostřednictvím školní jídelny v místní základní škole.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka ve své funkci působí od srpna 2018. Reálně nastavené koncepční cíle jsou pedagogy sdílené, průběžně aktualizované a vyhodnocované. Vztahují se nejen k organizaci a chodu školy, ale jsou přínosně zaměřeny na výuku a podporu žáků. K organizování činnosti školy slouží praktický systém nastavených pravidel a mechanismů, které napomáhají účinné interní komunikaci. Vzájemná spolupráce a sdílení mezi učitelkami včetně asistentek pedagoga podporuje vytváření příjemné pracovní atmosféry s pozitivním dopadem do výchovně vzdělávacího procesu. Ředitelka usiluje o vytváření bezproblémových vztahů mezi všemi účastníky vzdělávání. Klade důraz na vzájemnou spolupráci pedagogů, kteří jsou transparentním rozdělením dílčích úkolů a zodpovědností účelně zapojeni chodu školy. Podrobná organizačně pedagogická jednání pedagogických rad se mj. zabývají konkrétním hodnocením vzdělávacího procesu a výsledky vzdělávání žáků. Průběžné porady a systém přenosu informací podporují přehled o aktuálním stavu uvnitř školy a následné přijímání odpovídajících opatření k nastalým situacím. Nedílnou součástí fungujícího informačního systému je rovněž každodenní osobní kontakt pedagogů. Hospitační činnost ředitelky je zacílena na podporu vzdělávacího procesu a příhodně obohacována o vzájemné hospitace.

Od minulé inspekční činnosti byl pedagogický sbor obměněn. Tvoří ho pět učitelek včetně ředitelky (většina na plný úvazek), pět asistentek pedagoga (většina na plný úvazek) a vychovatelka školní družiny (0,5 úvazku). Vyjma jedné studující učitelky je plně kvalifikovaný. Ředitelka prokázala snahu o zajištění pracovní pozice kvalifikovaným pracovníkem. Rozšiřování pedagogických kompetencí pedagogů je průběžně podporováno, plánováno. Zahrnuje zpravidla spektrum vzdělávacích témat, která jsou potřebná a prospěšná pro profesní rozvoj pedagogů i individuální vývoj žáků a průběh vzdělávání. Získané poznatky a dovednosti jsou aplikovány do praxe. To by dále podpořilo rozšíření portfolia odborné školní knihovny o příslušné speciálně pedagogické tituly. Propracovaná péče o začínající pedagogy podněcuje jejich profesní růst.

Prostory školy jsou pro žáky esteticky podnětné včetně možnosti využití stolních her v přízemí školy. Třídy jsou svým rozměrem a uspořádáním vybavení částečně limitující. Příležitostí je zvážit efektivnější uspořádání a míru vybavení nábytkem, které by

umožňovalo kreativnější využití různých forem a metod práce a rozšířilo by možnosti pro změnu pracovního místa, individuální práci se žáky a jejich relaxaci. Třídy jsou vybaveny didaktickými a kompenzačními pomůckami, volně přístupným učebním materiálem a dalšími pomůckami pozitivně ovlivňujícími učení žáků. Příhodně bylo obnoveno vybavení cvičné kuchyně podporující žáky v osvojování praktických dovedností, k čemuž je využívána i dílna pracovního vyučování, méně pak dílna keramická. Škola nedisponuje vlastní tělocvičnou. K pobytu venku a tělovýchovným aktivitám využívá sportovní haly a dalších městských sportovišť. Příjemné a prostorné je samostatné oddělení školní družiny v podkroví školy. Vytvořením různých herních a pracovních míst pro skupinovou i individuální práci mají žáci možnost odpočinku i realizace různých kreativních činností.

Škola hospodáří s finančními příspěvky ze státního rozpočtu a od zřizovatele. Daří se jí získávat další finanční prostředky pro zvyšování kvality vzdělávání. Byly dokoupeny multimediální pomůcky pro rozvoj nejen digitálních kompetencí žáků, které byly účinně využívány ve sledované výuce. Dále byly rekonstrukcí sborovny zlepšeny podmínky pro práci pedagogů, byla zřízena počítačová učebna včetně interaktivní podlahy.

Hodnocení průběhu vzdělávání

V hospitovaných hodinách převládala klidná pracovní atmosféra. Výuka byla zpravidla cíleně individualizovaná, zaměřená na rozvoj individuálních schopností a dovedností žáků. Ve zhlédnutých hodinách byla patrná empatie ze strany učitelek, respektování dohodnutých pravidel spolupráce a vstřícná komunikace všech zúčastněných. Organizace jednotlivých částí vyučovacích hodin byla zpravidla promyšlená, plánované činnosti byly různorodé, doplňované názornými pomůckami. Většinu didaktických pomůcek měli žáci stabilně k dispozici, stejně tak jako dopomoc asistentek pedagoga. V některých případech byly vhodně zařazovány krátkodobé relaxační aktivity pro obnovení soustředěnosti žáků a jejich pracovního nasazení. Učitelky účelně využívaly zejména frontální formu výuky doplněnou o samostatnou práci žáků. Okrajově byla efektivně realizována jejich kooperace. Příležitostí pro rozvoj dalšího vzdělávání větší měrou zařazovat metody vedoucí ke spolupráci žáků ve dvojicích a ve skupinách pro upevňování sociálních dovedností, které jsou důležité pro praktický život. Jednou z možností je řešení společných úloh nebo společný výběr činnosti. Výuka byla často propojována s konkrétními příklady z běžného života, žáci uváděli příklady a zkušenosti ze svého života a tím se stávala probíraná problematika srozumitelnější a konkrétnější. Učitelky i asistentky pedagoga průběžně žáky povzbuzovaly a motivovaly k dokončení práce. Pozitivně byly hodnoceny i dílčí pokroky žáků, což výrazně podporovalo učební proces a v neposlední řadě i jejich sebevědomí. Tímto pozitivním přístupem jsou podporovány a upevňovány žádoucí vlastnosti osobnosti žáka. Ze stejného důvodu by bylo vhodné věnovat více času sebehodnocení a vrstevnickému hodnocení a podpořit tak rozvoj požadovaných vlastností jednotlivých žáků. Osvojování učiva bylo vizuálně podporováno tištěnými materiály, kompenzačními pomůckami i multimediální technikou (promítnutí části filmu, ilustrační foto a další).

Plánované cíle vyučovacích hodin byly žákům sdělovány, v některých případech se překrývaly s naplánovaným učivem. Někdy chybělo adekvátní zhodnocení jejich dosažení, vyhodnocení učitelkami se zaměřením na učební možnosti žáků. V případech, kdy bylo zařazeno sebehodnocení žáků, směřovalo k tomu, aby žáci byli úměrně ke svým schopnostem vedeni ke konkrétnímu vyjádření, které se týkalo zvládnutí dané úlohy. Pro uvědomování si souvislostí ve vlastním pokroku a pochopení učiva by bylo vhodné zařazovat systematictější žákovské sebehodnocení, čímž by učitelky i asistentky pedagoga

získaly přesnější zpětnou vazbu k proběhlé výuce podnětnou pro další individualizaci vzdělávání.

Pozitivně lze hodnotit přirozenou spolupráci učitelek s asistentkami pedagoga, která byla prospěšná hlavně v individuální podpoře žáků při zvládnutí učiva a při udržování pozornosti v průběhu vyučovacích hodin. Učitelky s asistentkami pedagoga se předem společně připravují na pedagogickou spolupráci, mají účelně rozdělenou činnost, takže průběh vyučování má přirozený a efektivní průběh.

Propracované projektové dny a akce smysluplně doplňují výuku, propojují ji s praktickým životem a pozitivně ovlivňuje rozvoj klíčových kompetencí. Realizované aktivity mají příznivý vliv na rozvoj žádoucích postojů a praktických návyků žáků využitelných v jejich osobním životě.

Samostatné oddělení školní družiny svým uspořádáním umožňuje realizovat zájmové vzdělávání v návaznosti na základní vzdělávání a podporuje osobní rozvoj žáků. Různorodá nabídka činností byla přizpůsobena individuálním zájmům a schopnostem žáků. Připravena byla esteticko-výchovná a individuální činnost, respektující potřebu relaxace žáků. Pro spontánní aktivity byly připraveny pestré činnosti a úkoly (puzzle, stavebnice, obrázkové pracovní listy). Vychovatelka spolu s asistentkou pedagoga citlivě reagovaly na momentální fyzický i psychický stav žáků a vhodně je motivovaly k nabízeným činnostem.

Přetrvávají však organizační komplikace provázející proces sestavování rozvrhu vyučovacích hodin včetně volných hodin a stanovení provozní doby školní družiny ve vztahu k rozdílným učebním plánům jednotlivých školních vzdělávacích programů a složení třídních kolektivů ze žáků několika ročníků i pracovním úvazkům pedagogů.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Úroveň získaných vědomostí a dovedností v jednotlivých předmětech učitelky průběžně ověřují obvyklými evaluačními nástroji. Údaje o naplňování očekávaných výstupů evidují prostřednictvím klasifikace. Celkové i individuální vzdělávací výsledky jsou systematicky analyzovány pravidelně za každé čtvrtletí školního roku při jednání pedagogické rady. Další opatření jsou přijímána i na základě doporučení hospitační činnosti. Pozornost by bylo vhodné zaměřit také na funkčnost žákovských portfolií, aby byly skutečně využitelné pro potřeby žáků a jako podklad hodnocení. Způsoby interního ověřování dosažených výsledků jsou vhodně voleny s ohledem na individuální schopnosti a dovednosti žáků. Je využíváno hodnocení klasifikačními stupni a slovní hodnocení. Obsah slovního hodnocení je vhodné navzájem sjednotit mezi pedagogy, aby se zvýšila jeho vypovídající hodnota. Ve školním roce 2023/2024 prospěli tři žáci s vyznamenáním, 17 žáků prospělo a tři neprospěli, dva žáci byli hodnoceni sníženým stupněm z chování. Zákonní zástupci jsou pravidelně informováni o výsledcích vzdělávání na třídních schůzkách-triádách a prostřednictvím žákovských knížek. Dále pak častým až každodenním osobním kontaktem s vyučujícími, telefonickými rozhovory apod.

Výchovné problémy jsou operativně řešeny a projednávány výchovnou komisí a zákonnými zástupci. Nejčastěji jsou řešeny situace spojené s absencí ve škole, nevhodným chováním ve škole a nevhodným využíváním elektroniky. V oblasti kariérového poradenství jsou žáci i jejich rodiče seznamováni s dalšími možnostmi vzdělávání a uplatnění na trhu práce (různé dokumenty s aktuální vzdělávací nabídkou ve středním vzdělávání, exkurze do různých firem v okolí). Školnímu neúspěchu žáků je předcházeno individuálním doučováním, které je žákům aktivně nabízeno a žáky využíváno. V některých případech vyžadujících zvýšenou

péči v oblasti vzdělávání potřeby je nastavena hlubší spolupráce se zákonnými zástupci a pravidla doporučená rozšířená externí pedagogicko-psychologická diagnostika. Nedílnou součástí podpory komunikačních dovedností žáků je logopedická péče. Pro podporu žáků v praktických životních situacích spolupracuje škola s dalšími institucemi a organizacemi. Jako součást fungující prevence proti vzniku problémových situací výchovného charakteru byl vytvořen krizový plán pro daného žáka s poruchou autistického spektra. Byla patrná účinnější práce s individuálními vzdělávacími plány a jejich hodnocení pro zkvalitnění vzdělávání žáků.

Předcházet projevům nežádoucího rizikového chování napomáhají preventivní akce zaměřené na zdravý životní styl a hodnotné trávení volného času. Výhodou při všech výchovně vzdělávacích aktivitách je nízký počet žáků, který umožňuje snadněji podchytit a sledovat projevy nežádoucího chování a následně přijímat adekvátní výchovná opatření. Příležitostí je více využívat pozitivní hodnocení chování a přístupu žáků a oceňování formou pochval např. za reprezentaci školy v různých soutěžích, plnění školních povinností, pomoc spolužákovi apod. Pozitivním zjištěním je aktivita školy v získávání zpětné vazby o úrovni vzdělávání žáků po ukončení školní docházky v základní škole.

Škola organizuje pro žáky cestopisné přednášky a besedy na aktuální témata, účastní se sportovních či výtvarných soutěží, pořádá dny otevřených dveří, zahradní slavnosti, což efektivně propojuje teoretické poznatky s praktickými zkušenostmi. Své aktivity a činnost prezentuje na oficiálních webových stránkách školy, ve výroční zprávě, výstavami žákovských prací v informačním centru, přispívá do místního časopisu, spolupracuje s místní televizí. Důraz je kladen také na environmentální výchovu podporující ekologické smýšlení žáků.

Závěry

Vývoj školy

- Jmenování nové ředitelky školy,
- přetrvávající nízký počet žáků vzhledem k aktuální kapacitě,
- navýšení pracovních úvazků asistentek pedagoga,
- efektivnější průběh hospitační činnosti a využívání individuálních vzdělávacích plánů,
- zřízení počítačové učebny a nákup multimediální techniky a její účelné využívání ve vzdělávání,
- zakomponování relaxačních koutků do prostor tříd a školní družiny,
- přetrvávající absence specializačního studia pro výchovné poradenství a prevenci rizikového chování,
- přetrvávající organizační komplikace provázející proces sestavování rozvrhu vyučovacích hodin včetně volných hodin a stanovení provozní doby školní družiny.

Silné stránky

- Respektující a empatický přístup k žákům s pozitivním dopadem na vzdělávání žáků (3.2),
- přínosná práce asistentek pedagoga přispívající ke zvyšování efektivity vzdělávacího procesu (3.3),

- promyšlený vzdělávací obsah zájmového vzdělávání s patrným propojením s průběhem základního vzdělávání (4.1),
- aktivita školy ve zjišťování úspěšnosti žáků po ukončení vzdělávání (5.4).

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- Menší využívání skupinových a kooperativních forem výuky (4.2),
- zcela není zautomatizováno stanovení a propojení výukových cílů s jejich vyhodnocením v závěru hodin a ve vztahu k učebnímu pokroku žáků s využitím formativního hodnocení, (4.3).

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Plánovaně zařazovat formy výuky rozvíjející kooperativní dovednosti žáků,
- zaměřit pozornost na stanovení a vyhodnocení cílů hodiny, aplikaci různých forem a metod práce i strukturu závěru hodin,
- propojovat výukové cíle s jejich vyhodnocením v závěru hodiny ve vztahu k učebnímu pokroku žáků,
- vytvářet pro uvědomění si vlastního učebního pokroku žáků více příležitosti pro sebehodnocení nebo vzájemné hodnocení,
- zvážit rozpracování obsahu slovního hodnocení žáků tak, aby se zvýšila jeho vypovídající hodnota,
- využívat efektivněji žákovských portfolií,
- prohlubovat v rámci dalšího vzdělávání pedagogů poznatky k formativní zpětné vazbě pro žáky,
- sestavovat účelněji rozvrh vyučovacích hodin včetně volných hodin a stanovení provozní doby školní družiny ve vztahu k rozdílným učebním plánům jednotlivých školních vzdělávacích programů a složení třídních kolektivů ze žáků několika ročníků i pracovním úvazkům pedagogů.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina ze dne 4. 12. 2000 ve znění dodatků č. 1 - 5
2. Jmenování na pracovní místo ředitelky školy s účinností od 1. 8. 2024
3. Výroční zpráva o činnosti školy, školní rok 2023/2024
4. Koncepce rozvoje školy pro období 2024-2028
5. Školní matrika, školní rok 2024/2025
6. Školní řád s platností od 1. 9. 2024
7. Vnitřní řád školní družiny s platností od 14. 10. 2024
8. Školní vzdělávací program pro obor vzdělávání základní škola speciální s platností od 1. 9. 2011
9. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání s platností od 1. 9. 2022
10. Školní vzdělávací program pro školní družinu s platností od 12. 2. 2025
11. Roční tematický plán školní družiny, školní rok 2024/2025
12. Třídní knihy, školní rok 2024/2025
13. Přehled výchovně vzdělávací práce školní družiny a zápisní listky, školní rok 2024/2025
14. Rozvrhy hodin tříd a učitelů, školní rok 2024/2025
15. Zápisy z jednání pedagogické rady, školní rok 2024/2025
16. Personální dokumentace pedagogických pracovníků, školní rok 2024/2025
17. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, školní rok 2024/2025
18. Dokumentace žáků, školní rok 2024/2025 (výběr)
19. Dokumentace školního poradenského pracoviště, školní rok 2024/2025
20. Inspekční zpráva čj. ČŠIE-1224/17-E ze dne 15. 2. 2018

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna v Registru inspekčních zpráv na webových stránkách České školní inspekce www.csicr.cz.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Petra Chaloupková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Jarmila Jašková, školní inspektorka

Bc. Eva Nováková, kontrolní pracovnice

3. 6. 2025